

Pomoc publiczna jest istotnym aspektem finansowania w ramach polityki spójności wsparcia dla przedsiębiorstw. I jednocześnie zagadnieniem generującym problemy zarówno dla podmiotów publicznych jej udzielających, jak i podmiotów prywatnych tę pomoc odbierających. W bieżącym okresie polityki spójności pomoc publiczna będzie również występować, wydaje się nawet, że w większym niż dotychczas zakresie. Resort rozwoju regionalnego przygotował szereg aktów wykonawczych, regulujących stosowanie pomocy państwa wobec przedsiębiorstw w różnych gałęziach gospodarki. Projekty rozporządzeń trafiły do *Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego*.

Podstawy w traktacie

Punktem wyjścia do określenia pojęcia pomocy publicznej jest art. 107 ust. 1 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*. Przepis ten nie zawiera legalnej definicji pomocy publicznej, ale wskazuje przesłanki, których łączne spełnienie powoduje, iż dane wsparcie, udzielane podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą, zostaje zakwalifikowane do kategorii pomocy publicznej: (1) udzielane jest przedsiębiorcy (podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą); (2) udzielane jest przez państwo lub/i ze środków publicznych; (3) ma charakter selektywny - uprzywilejowuje określonego przedsiębiorcę, przedsiębiorców lub produkcję niektórych towarów; (4) jest udzielane na zasadach korzystniejszych od oferowanych na rynku; (5) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi. Nie wystąpienie co najmniej jednej z wymienionych przesłanek powoduje wykluczenie wsparcia spod przepisów dotyczących pomocy publicznej. Jeśli wszystkie te przesłanki są w danym przypadku spełnione wówczas dane wsparcie podlega przepisom dotyczącym pomocy publicznej.

Art. 107 ust.1 Traktatu wprowadza generalny zakaz udzielania pomocy publicznej. Jednak inne przepisy Traktatu stanowią, iż niektóre kategorie pomocy są dozwolone i zgodne ze wspólnym rynkiem. Art. 107 ust.2 określa, iż zgodna ze wspólnym rynkiem jest pomoc o charakterze socjalnym, udzielona indywidualnym konsumentom, bez dyskryminacji ze względu na pochodzenie produktu, pomoc udzielona w celu naprawienia szkód wywołanych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia oraz pomoc udzielona gospodarce pewnych obszarów Niemiec dotkniętych podziałem. Na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu za zgodną ze wspólnym rynkiem może być uznana pomoc sprzyjająca rozwojowi regionów, gdzie standard życia jest nienormalnie niski lub gdzie występuje poważne bezrobocie, pomoc na realizację ważnych projektów w interesie ogólnoeuropejskim lub mająca przeciwdziałać poważnym zakłóceniom w gospodarce państw członkowskich, pomoc ułatwiająca rozwój pewnych dziedzin działalności gospodarczej lub pewnych terytoriów, o ile nie oddziałuje na handel w stopniu naruszającym wspólny interes, pomoc wspierająca kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego oraz inne kategorie pomocy przyjęte przez Radę Europy na wniosek Komisji Europejskiej. Art.106 ust. 2 dopuszcza udzielanie pomocy w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych w ogólnym

interesie gospodarczym, art. 93 zezwala na pomoc w sektorze transportu, natomiast art. 42 - w rolnictwie.

Szczegóły w rozporządzeniu

Kwestie pomocy publicznej w polityce spójności na okres 2014-2020 szczegółowo reguluje „Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z 17.06.2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu”. Zastąpiło ono rozporządzenie (WE) 800/2008. Rozporządzenie określa przypadki stosowania pomocy publicznej (gałęzie gospodarki), jej rodzaje, procedurę postępowania, strony procesu i ich zobowiązania. Reguluje stosowanie następujących kategorii pomocy publicznej: (a) regionalnej; (b) dla MŚP w formie pomocy inwestycyjnej, pomocy operacyjnej i dostępu MŚP do finansowania; (c) na ochronę środowiska naturalnego; (d) na badania, rozwój oraz innowacje; (e) szkoleniowej; (f) na rekrutację i zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych; (g) mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi; (h) o charakterze społecznym w zakresie transportu na rzecz mieszkańców regionów oddalonych; (i) na infrastrukturę szerokopasmową; (j) na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego; (k) na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną; (l) na infrastrukturę lokalną różnego rodzaju.

Pomoc publiczna z RPO

Resort rozwoju przygotował projekty rozporządzeń regulujące udzielanie pomocy publicznej w powyższych kategoriach, przewidzianych w rozporządzeniu unijnym.

- Udzielanie przez zarządy województw przedsiębiorcom wsparcia finansowego z RPO umożliwia

dwa powiązanie ze sobą rozporządzenia. Pierwsze, „(...) w sprawie udzielania regionalnej

pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020” oraz

drugie „(...) w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w zakresie celu

tematycznego 3 - wzmacnianie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorców w

ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020”. Wyłączenie celu nr 3 z

pierwszego rozporządzenia i opracowanie odrębnej podstawy prawnej dla udzielania regionalnej

pomocy inwestycyjnej w zakresie CT 3 jest rozwiązaniem korzystnym z punktu widzenia

obowiązku ewaluacji pomocy publicznej. Pozwoli po prostu jej uniknąć. Inaczej zakres

tematyczny programu pomocowego, który regulowałby udzielanie regionalnej pomocy

inwestycyjnej w ramach wszystkich celów tematycznych europejskich funduszy strukturalnych i

inwestycyjnych, gdzie jednocześnie CT 3 dominowałby, byłby zbyt rozległy. A dzięki zabiegowi

wyłączenia budżet pierwszego rozporządzenia nie przekroczy limitu, od którego uzależniony jest

obowiązek dokonywania ewaluacji programu pomocowego.

- Pomoc publiczna dla inwestycji przedsiębiorców w kulturę, efektywność energetyczną oraz układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii z oze
- Możliwości finansowania projektów z powyższych zakresów zostały przewidziane w RPO, dlatego też konieczne jest opracowanie podstaw prawnych do udzielania przedsiębiorcom tego finansowania. Dotychczas pomoc na różne rodzaje projektów mogła być udzielana na podstawie *regionalnej pomocy inwestycyjnej* i *pomocy de minimis*. Jeśli warunki w ww. rodzajach pomocy były niewystarczające, do udzielenia wsparcia konieczna była notyfikacja programu pomocowego do Komisji Europejskiej. Nowe rozporządzenie Komisji Europejskiej (651/2014) wprowadziło tzw. wyłączenia blokowe dla pomocy w różnych sektorach. Pozwoliło to na przygotowanie projektów rozporządzeń, a także programów pomocowych, które obejmą całość zagadnień dotyczących pomocy w danym sektorze i przez to możliwe będzie finansowanie projektów w RPO, bez względu na to, w ramach jakiego priorytetu czy działania będzie realizowany projekt, o ile będzie się wpisywał w zakres regulacji.